

Zrínyi Miklós

A magyarság nem a test, nem a vér, hanem a lélek kérdése. (Györffy István néprajzkutató)

Mielőtt bárkit a neve, a származása alapján vélnél egy néphez tartozónak, jusson eszedbe, hogy a *Nemzeti dal* költőjét Alexander Petrovics néven jegyezték be az anyakönyvbe. Akiről pedig ez a mesém szól, horvát főnemesként lett az egyik legnagyobb magyar hadvezér, államférfi és író.

● Legyen olyan minden ember, mintha Zrínyi Miklós unokája volna

Harcoljon úgy minden ember, mintha egyedül rá támaszkodnék honja! – állította Petőfi a 200 évvel

későbbi nemzedék elé a Zrínyiek példáját. Zrínyi Miklós, a hadvezér és költő a szigetvári hős Zrínyi Miklós dédunokája volt. Mindketten úgy harcoltak, mintha egyedül rájuk támaszkodott volna a hon. Ma már tudjuk, hogy valóban csak rájuk támaszkodhatott. Zrínyi Miklós *Szigeti veszedelem* című hőskölteménye a dicső dédapának állít emléket.

A dédapa Zrínyi Miklós is horvát bán volt, vagyona hatalmas, termete, ereje egy oroszláné. Rettegett törökverő, aki 1566-ban 2500 emberével egy hónapon át védte Sziget várát I. Szulejmán szultán százezres hadával szemben. A közelben veszteglő császári sereg nem segített, élelmük, vizük elfogyott. Már csak 300-an maradtak, amikor egy éjjel Zrínyi maroknyi védőseregével kitört a lángokban álló belső várból. Villámként csapott le, rendet vágott a török táborban. Kardja előtt meghátrált az ellenség, csak a távolabb álló janicsárok sortüze győzte le a rettenthetetlen vezért és vitézeit.

Adj pennámnak erőt, úgy írhaszak, mint volt,
Arról, ki fiad szent nevéért bátran holt,
Megvetvén világot, kiben sok java volt;
Kíért él szent lelke, ha teste meg is holt.

A dédapa: Zrínyi Miklós, Szigetvár hőse

EGYSZER... LESZ EGYSZER... VOLT EGYSZER...

Dédunokája 54 év múlva, 1620-ban született a család ősi horvátországi birtokán, Csáktornyan. A névvel együtt megkapta örökségül a hős dédapa erejét, hadi tehetségét, emelkedett lelkületét, de sajnos tragikus sorsát is. Az írói véna Isten plusz ajándéka volt.

Péter nevű testvérével együtt korán árvaságra jutottak. Gyámjaikról és neveltetésükről II. Ferdinánd császár gondoskodott.

Csáktornya: itt született és halt meg Zrínyi, a hadvezér

Szerintetek miért törődött a császár az árvákkal?

Mikor leszek akkora, mint dédapám?

Grác, Bécs és Nagyszombat: itt tanultak a Zrínyi fiúk. Miklósról nagy hatással volt az olaszországi tanulmányút és nevelőjük, Pázmány Péter. A tudós érsek ébresztette fel benne az irodalom és a magyar nyelv iránti szeretetet. Anyanyelvi szinten beszélt horvátul, olaszul, németül, törökül és latinul, emellett alapos hadi és gazdasági ismeretekre is szert tett.

Hazatérve testvériesen megosztozott öccsével az örökséget. Miklós az északi, magyarok lakta Mura-vidéket kapta, és magyar költő lett, Péter a dalmát tengerparti birtokokat, és horvát költő lett. Ám Miklós sokkal tehetségesebb. Az írás persze mindkettőjük számára inkább csak a téli esték fényűzése, hiszen életük java részét a csatatéren töltik. Akárcsak dédapjuk száz évvel korábban, most ők a török elleni küzdelem legsikeresebb hadvezérei.

Zrínyi Péter és Frangepán Ferenc a síralomházban

Zrínyi Péter ennek a mesének mellékszereplője, de annyit tudnotok kell róla, hogy Frangepán Katalint vette feleségül, akinek családja erősen németellenes volt. Sógorával, Frangepán Ferencel együtt részt vett a bécsi kormány elleni Wesselényi-összeesküvésben, ezért a bécsújhelyi börtönbe vetették, és mindkettőjüket kivégezték. Zrínyi Péter unokája a Habsburg-ellenes szabadságharc vezére lett.

Vajon ki ez az unoka, és hogy hívták az édesanyját, azaz Zrínyi Péter lányát?

● Míg élek, harcolok az ottomán haddal

Zrínyi nemcsak daliás termetét és vitézségét örökölte dédapjától, hanem életfeladatát is: utolsó csepp véréig harcolni a török ellen. Mindent e célért áldozott. Saját hadsereget tartott fenn, várakat épített és erősített meg, hadjáratokat finanszírozott. A török elleni összefogásért latba vetette nyelvtudását, diplomáciai és politikai tehetségét, tárgyalt és levelezett Velencével, Erdéllyel és Európa több uralkodójával.

És mindeközben írt tehetséggel, szenvedélyesen: *Török áfium (ópium) elleni orvosság* címen politikai elemzést, *Tábori kis trakta* és *Vitéz hadnagy* címen katonai szakmunkákat, példaképeről, Mátyás királyról bölcs jellemzést, dédapjáról hőskölteményt. Mindezt persze csak a harcok szünetében, hiszen egyik csatát a másik után nyerte.

Fogalmazd meg mai nyelven Zrínyi négy sorát.

De híreket nemcsak keresem pennámmal,
Hanem rettenetes bajvívó szablyámmal:
Míg élek, harcolok az ottomán haddal,
Vígán borítottam hazám hamujával.

Kitűnő hadvezér és vitéz katona volt. Reménytelen ütközeteket nyert meg, egyik csehországi csatában megmentette a császár életét.

Jutalmul III. Ferdinánd kinevezte horvát bánná, Zala és Somogy vármegye főispánjává. De miközben tetteit zengte egész Európa, Bécsnek kezdett sok lenni Zrínyi vitézsége. Egyrészt azért, mert ekkora tekintéllyel, vagyonnal és hadsereggel akár Bécs ellen is fordulhatt volna, hogy kivívja a független nemzeti királyságot. Másrészt azért, mert a császárnak esze ágában sem volt leszámolni a törökkel. Hadd csatázzanak, fosztogassanak délen, keleten, csak Bécsig el ne jussanak.

De Zrínyinek házat dúlta, hazáját égette, népét pusztította a török.

DEÁK FERENC rajza

● Ne bánts a magyart!

– csapott a kardjára a hadvezér, és vetette mennydörgő szavait papírra az író. Rá kellett döbbsennie, hogy a császárra nem számíthat. 1664 telén hadjáratot indított, kihasználta, hogy a törökök nem szerettek télen harcolni. Húszezer fős seregével 240 kilométerre hatolt be az ellenséges területre, és felégette a török számára létfontosságú észéki Dráva-hidat.

„A magyar Mars (hadisten)” – így ünnepelte Európa. Kitüntette a pápa, a spanyol, a francia király. I. Lipót pedig, mert már ő volt a császár Bécsben, megtiltotta, hogy folytassa a hadjáratot, odadobta a töröknek Új-Zrinyivárt, és a szentgotthárdi győzelem ellenére Vasváron szégyenletes békét kötött a szultánnal.

Fiúk, ti mit tettetek volna Zrínyi helyében? Csak sejtethetjük, hogy belőle mit váltott volna ki Bécs árulása, mert 1664 novemberében maghalt. Vadászbaleset – írják a krónikák. De túl kapóra jött az a vadkan a császári udvarnak, és túl hihetetlen, hogy a felfegyverzett, tapasztalt vadászt, a legyőzhetetlen harcost egy vadkan megölje.

Fel szoktátok jegyezni az ajtófélfára, mennyit nőttél? Hát a lelket kihez méred? Zrínyi Miklós méltó arra, hogy belső mércéd legyen. Maga vallotta, s eszerint is élt: jobbítsuk meg magunkat.

Zsigmond Emese

Szeretlek téged, harcos, hősi költő,
zord hadvezér, te rettegett, te nagy,
ki a tiport magyarság szívbetöltő
tartalma, lángja, édes fénye vagy!
Kosztolányi Dezső

Dedikálom ezt a munkámat a magyar nemességnek. Adja Isten, hogy véremet utolsó csöppig hasznosan néki dedikálhassam.

Ki lett még a magyar történelemben ilyen gyanús vadászbaleset áldozata?

- **Januári megfejtések:** 1703–1711 között II. Rákóczi Ferenc, 1848–49-ben Kossuth Lajos vezette a szabadságharcunkat, 1956-ban az egész magyar nép vívta harcát. A szultán Konstantinápolyból irányította az oszmán birodalmat. A legenda szerint a Szent László-tárnics gyógyította a pestist. A hajdúból származó román haiduc szó betyárt jelent.
- **Nyertések:** Oszvách Petra, Dicsőszentmárton; Basa Antónia, Csíkkozmas; Márton Fanni, Lövete.